

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеський національний технологічний університет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Аналіз фінансових ринків

Вибіркова навчальна дисципліна

Мова навчання – українська

Освітньо-професійна програма Діджитал-облік і контроль

Код та найменування спеціальності 071 Облік і оподаткування

Шифр та найменування галузі знань 07 Управління та адміністрування

Ступінь вищої освіти магістр

Розглянуто, схвалено та затверджено
Методичною радою університету

РОЗРОБЛЕНО ТА ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ: кафедрою цифрових технологій фінансових операцій Одеського національного технологічного університету

РОЗРОБНИК (розробники): Ткачук Г.О., професор кафедри цифрових технологій фінансових операцій, д.е.н., доцент

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри цифрових технологій фінансових операцій

Протокол від «26» травня 2022 р. №11

Завідувач кафедри ПІДПИСАНО Лариса ІВАНЧЕНКОВА
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Розглянуто та схвалено методичною радою зі спеціальності *071 Облік і оподаткування* галузі знань *07 Управління та адміністрування*

Голова ради ПІДПИСАНО Валерій НЕМЧЕНКО
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Гарант освітньої програми ПІДПИСАНО Лариса ІВАНЧЕНКОВА
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Розглянуто та схвалено Методичною радою університету
Протокол від «30»травня 2022 р. № 11

Секретар Методичної ради університету ПІДПИСАНО Валерій МУРАХОВСЬКИЙ
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

ЗМІСТ

1	Пояснювальна записка.....	4
1.1	Мета та завдання навчальної дисципліни	4
1.2	Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти.....	4
1.3	Міждисциплінарні зв'язки.....	6
1.4	Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС.....	6
2	Зміст дисципліни:.....	6
2.1	Програма змістових модулів.....	6
2.2	Перелік практичних робіт.....	8
2.3	Перелік завдань до самостійної роботи.....	8
3	Критерії оцінювання результатів навчання.....	9
4	Інформаційне забезпечення.....	10

Пояснювальна записка

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Реформування економіки України, зміна механізмів господарювання вимагають ефективних методів дослідження процесів, які відбуваються на фондовому ринку Фінансовий ринок — складова фінансової системи держави. За своєю суттю це механізм перерозподілу фінансових ресурсів між окремими суб'єктами підприємницької діяльності, державою і населенням, між учасниками бюджетного процесу, деякими міжнародними фінансовими інститутами. Фінансовий ринок може успішно розвиватися і функціонувати лише в ринкових умовах. Об'єктами відносин на фінансовому ринку є грошово-кредитні ресурси, цінні папери та фінансові послуги, суб'єктами відносин — держава, підприємства різних форм власності, окремі громадяни.

Метою цієї навчальної дисципліни є формування комплексного розуміння системи взаємозв'язків у фінансовій сфері щодо оцінки явищ та процесів, що відбуваються у кредитнофінансовій сфері, у нерозривному зв'язку з їх кількісними та якісними характеристиками, та виявлення основної тенденції та закономірності їх розвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

основні механізми взаємодії держави, та фінансових інститутів, підприємств і організацій на фінансових ринках;

основні поняття, показники та аналіз фондового ринку;

основні поняття, показники та методи оцінки ринкової вартості цінних паперів;

основні поняття, показники та методи аналізу інвестиційної привабливості фінансових інструментів;

основні поняття, показники та аналіз валютного ринку;

основні поняття, показники та аналіз грошового ринку;

основні поняття, показники та оцінка ринку банківських позик;

основні поняття фундаментального та технічного аналізу фінансових ринків.

1.2. Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни *«Аналіз фінансових ринків»* здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в Стандарті вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» та освітньо-професійній програмі «Діджитал-облік і контроль» підготовки магістрів.

Загальні компетентності:

ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК04. Здатність проведення досліджень на відповідно

рівні.

ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.

СК05. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації

СК07. Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства

СК09. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування

СК10. Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування

Програмні результати навчання:

ПР01. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління

ПР05. Володіти інноваційними технологіями, обґрунтовувати вибір та пояснювати застосування нової методики підготовки і надання облікової інформації для потреб управління суб'єктом господарювання

ПР11. Розробляти та оцінювати ефективність системи контролю суб'єктів господарювання

ПР14. Обґрунтовувати вибір і порядок застосування управлінських інформаційних технологій для обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в системі прийняття управлінських рішень з метою їх оптимізації.

ПР17. Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єкта господарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

ПР18. Дотримуватися норм професійної та академічної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями.

1.3. Міждисциплінарні зв'язки

Попередні – «Фінанси», «Гроші та кредит», «Фінанси підприємства» та ін.

1.4. Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС

Навчальна дисципліна викладається на 1 курсі у 1 семестрі для денної та заочної форм навчання

Кількість кредитів ECTS - 4, годин - 120

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	лабораторні	практичні
денна	40	20	-	20
заочна	12	6	-	6
Самостійна робота, годин	Денна - 80		Заочна - 108	

2. Зміст навчальної дисципліни

2.1. Програма змістовних модулів

Змістовий модуль 1: Загально-теоретичні основи аналізу фінансових ринків

№ теми	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці. (Фінансовий ринок як економічний простір, на якому формуються відносини купівлі-продажу фінансових фондів. Місце фінансового ринку у фінансовій системі. Структура фінансового ринку: фондовий ринок, грошовий ринок, ринок банківських позичок. Суб'єкти відносин — учасники фінансового ринку: держава, емітенти, інвестори, фінансові посередники. Фінансові інструменти ринку - цінні папери, їх економічна та правова природа. . Цінний папір - фінансова вимога. Цінний папір - носій майнових та інших прав інвестора. Процес сек'юритизації, його значення для фінансового ринку. Впровадження комп'ютеризованих рахунків дебіторів і кредиторів ринку. Заощадження та інвестиції. Постачальники заощаджень, використання заощаджень, інвестори)	2	0,5
2.	Законодавче регулювання фінансового ринку (Розвиток законодавчого регулювання фінансового ринку в країнах з розвинутою ринковою економікою (на прикладі США та Великобританії). Міжнародні стандарти регулювання фінансового ринку. Основи правового регулювання фінансового ринку системи обліку в Україні. Правові норми регулювання фінансового ринку і розвитку його інфраструктури. Правове регулювання фондового ринку в Україні. Стратегія розвитку фондового ринку. Правові норми захисту майнових прав інвесторів. Права та обов'язки інституційних інвесторів. . Забезпечення відкритості, прозорості інформації про емітента. Захист прав емітента.	2	0,5
3.	Поняття та класифікація фінансового посередництва. (Поняття інфраструктури фінансового ринку, її склад. Значення інфраструктури для розвитку фінансового ринку. Система інфраструктури фінансового ринку в Україні. Професійна діяльність на ринку цінних паперів. Технологія торгівлі цінними паперами. Техніка проведення аукціонів. Види	2	0,5

	<i>аукціонів. Біржовий та позабіржовий обіг цінних паперів. Фінансові інститути. Роль комерційних банків як посередників. Депозитні небанківські інститути. Кредитні спілки. Ощадні інститути. Страхові компанії. Інвестиційні компанії та фонди. Пенсійні фонди, перспективи їх розвитку в Україні. Брокери та дилери по цінних паперах. Фонди грошового ринку. Фінансові компанії. Активи та пасиви фінансових посередників, їх управління. Нетто — процентна маржа. Чисті активи)</i>		
4.	<i>Процентні ставки та їх структура. (Відсоток за кредит. Майбутня та поточна вартість фінансових інструментів. Практичне застосування концепції вартості грошей у часі)</i>	4	1
5.	<i>Ризик та ціна капіталу. (Ціноутворення на фінансовому ринку. Ціна кредиту — процент. Структура процентних ставок фінансового ринку. Дохід і ризик цінного папера. Теорії структури процентних ставок (неупередженого очікування, переваги ліквідності, сегментації ринку). Теорія Г. Марковіца вибір раціонального (ефективного) портфеля, що забезпечує отримання очікуваного доходу за мінімального ризику. Виокремлення з обігу цінних паперів цінного папера без ризику. Теорія В. Шарпа. Поділ ризику на систематичний і несистематичний. Модель арбітражного ціноутворення. Теорія ефективності фінансового ринку Є. Фама. Сучасна критика теорії)</i>	4	1

Змістовий модуль 2: Ринок похідних цінних паперів, грошовий та валютний ринки

№ теми	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
6.	<i>Ринок похідних цінних паперів (Причини появи та розвитку ринку похідних цінних паперів. Хеджування. Види фінансових похідних цінних паперів, їх особливості. Форвардні контракти та їх особливості. Поняття відкритої позиції, довгої та короткої позиції. Ф'ючерсні контракти, їх значення, види: короткостроковий процентний ф'ючерс, довгостроковий процентний ф'ючерс, ф'ючерсні контракти на казначейський вексель та індекс. Ф'ючерсні біржі. Роль розрахункової палати біржі. Маржовий рахунок, початкова та варіаційна маржа. Ф'ючерсна ціна. Базис. Опціони та їх особливості. Нерівномірний розподіл ризику між продавцем і покупцем опціону. Американський та західноєвропейський види опціонів. Опціон на купівлю фінансового активу, на продаж фінансового активу. Модель Блека-Шоулса для опціону на продаж. Опціони на акції, облігації, індекси, ф'ючерсні контракти, валюту. Контракти своп. Процентні свопи. Валютні свопи. Банківський ринок своп, його особливості. Варанти, права</i>	2	0,5

	<i>власників. Частки в пулах та взаємних фондах. Створення нових фінансових інструментів (продуктів). Комбінація опціонів. Стелажна угода. Стренг. Стрен. Стріп. Спред).</i>		
7.	<i>Грошовий ринок і ринок банківських позичок (Грошовий ринок і ринок банківських позичок як складові фінансового ринку, їх взаємозв'язок і взаємообумовленість. Особливість грошового ринку як ринку високоліквідних фінансових активів, короткострокових цінних паперів. Особливість ринку банківських позичок як ринку короткострокових і середньострокових позичок для фінансування оборотного (працюючого) капіталу. Суб'єкти грошового ринку та ринку банківських позичок: держава (міністерство фінансів та центральний банк), комерційні банки та депозитарні небанківські інститути, господарські одиниці всіх форм власності, фінансові посередники — дилери по державних цінних паперах. Функції грошового ринку. Забезпечення руху короткострокових ліквідних фінансових потоків, купівлі/продажу грошей як засобів платежу. Забезпечення касового виконання державного бюджету. Інструменти грошового ринку. Вексель — дисконтний фінансовий інструмент. Казначейські векселі, їх особливості та значення для грошового ринку</i>	2	1
8.	<i>Валютний ринок (Поняття валюти, курс валюти, котирування іноземної валюти. Класифікації валютних ринків за різноманітними чинниками. Взаємовідносини між учасниками валютного сегменту фінансового ринку. Конверсійні операції на валютному ринку. Ринок операцій СПОТ. Операції на форвардному ринку. Валютні ф'ючерси. Валютні опціони. Операції СВОП. Валютний арбітраж. Ризик потенційних збитків від зміни обмінних курсів. Конверсійні операції).</i>	2	1
	Разом з дисципліни	20	6

2.2. Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Усне опитування та проведення дискусії за темою «Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці»	2	0,5
2	Тестове опитування та проведення дискусії за темою «Законодавче регулювання фінансового ринку»	2	1
3	Тестове опитування та проведення дискусії за темою «Законодавче регулювання фінансового ринку»	2	0,5
4	Усне опитування та розв'язання практичних задач за темою «Поняття та класифікація фінансового посередництва»	2	0,5
5	Усне та тестове опитування та розв'язання практичних задач	2	0,5

	за темою «Процентні ставки та їх структура.»		
6	Усне та тестове опитування та розв'язання практичних задач за темою «Глобальна мережа Інтернет в реалізації електронної комерції»	2	0,5
7	Усне та тестове опитування та розв'язання практичних задач за темою «Ризик та ціна капіталу»	2	0,5
8	Усне та тестове опитування та розв'язання практичних задач за темою «Ринок похідних цінних паперів»	2	0,5
9	Усне та тестове опитування та розв'язання практичних задач за темою «Грошовий ринок і ринок банківських позичок»	2	1
10	Усне та тестове опитування за темою «Валютний ринок»	2	0,5
	Всього	20	6

2.3. Перелік завдань до самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Опрацювання лекційного матеріалу за темами:		
	Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	2	2
	Тема 2. Законодавче регулювання фінансового ринку	2	2
	Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва	2	2
	Тема 4. Процентні ставки та їх структура	4	4
	Тема 5. Ризик та ціна капіталу	4	4
	Тема 6 Ринок похідних цінних паперів	2	2
	Тема 7. Грошовий ринок і ринок банківських позичок	2	2
	Тема 8. Валютний ринок	2	2
2.	Підготовка до практичних занять		
	Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	2	2
	Тема 2. Законодавче регулювання фінансового ринку	2	2
	Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва	2	2
	Тема 4. Процентні ставки та їх структура	4	4
	Тема 5. Ризик та ціна капіталу	4	4
	Тема 6. Ринок похідних цінних паперів	2	2
	Тема 7 Грошовий ринок і ринок банківських позичок	2	2
	Тема 8. Валютний ринок	2	2
3.	Опрацювання окремих тем програми, які не виносяться на лекції і не ввійшли в конспект лекцій, виданих кафедрою		
	Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	2	3
	Тема 2. Законодавче регулювання фінансового ринку	2	3
	Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва	2	3
	Тема 4. Процентні ставки та їх структура	4	6
	Тема 5. Ризик та ціна капіталу	4	6

	Тема 6. Ринок похідних цінних паперів	2	3
	Тема 7. Грошовий ринок і ринок банківських позичок	2	3
	Тема 8. Валютний ринок	2	3
4.	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань	20	38
	Всього	80	108

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Види контролю: поточний, підсумковий – диф. залік

Нарахування балів за виконання змістового модуля

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання					
			денна			заочна		
	min	max	К-ть робіт	Сумарні бали		К-ть робіт	Сумарні бали	
				min	max		min	max
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Сутність і організація власного бізнесу та особливості обліку на найпоширеніших підприємствах власного бізнесу								
Робота на лекціях	0,5/1	1/2	7	3,5	7	3	7	14
Виконання практичних робіт	2	3	7	14	21	2	4	8
Опрацювання тем, не винесених на лекції	1/3	2/4	5	5	10	5	15	20
Підготовка до практичних занять	1,5/2	2/3	7	10,5	14	2	4	6
Проміжна сума /повинна бути до 60 балів/	-	-	-	33	52	-	30	48
Поточний контроль (тестовий)	27/30	48/52	-	27	48	-	30	52
Контроль результатів дистанційного модулю	-	-	-	-	-	-	-	-
Оцінка за змістовий модуль 1	-	-	-	60	100	-	60	100
Змістовий модуль 2. Контроль і оподаткування на підприємствах власного бізнесу								
Робота на лекціях	0,5/1	1/2	3	1,5	3	3	3	6
Виконання практичних робіт	2	3	3	6	9	2	4	6
Опрацювання тем, не винесених на лекції	1/2	2/3	3	3	6	3	6	9
Підготовка до практичних занять	1,5/2	2/3	3	4,5	6	2	4	6
Виконання індивідуальних завдань	25/23	36/33	-	25	36	-	23	33
Проміжна сума /повинна бути до 60 балів/	-	-	-	40	60	-	40	60

Поточний контроль (тестовий)	20	40	-	20	40	-	20	40
Контроль результатів дистанційного модулю	-	-	-	-	-	-	-	-
Оцінка за змістовий модуль 1	-	-	-	60	100	-	60	100

4. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Азаренкова Г. Основні тенденції розвитку фондового ринку в посткризовий період / Г. Азаренкова, І. Шкодїна // Вісник Національного банку України. – Лютий, 2012. – № 2 (192). – С. 3-7.
2. Базилевич В.Д., Фондовий ринок. за ред. В.Д.Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Знання, 2015. – 621 с.
3. Буртняк І.В. Моделювання процесів розвитку фондового ринку: монографія / І.В. Буртняк, І.С. Благун. – Івано-Франківськ: Видавець Віктор Дяків, 2011. –155 с.
4. Буртняк І. В. Моделі поведінки волатильності фінансових інструментів фондових ринків: монографія. Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018. – 287 с
5. Мозговий О.М. Фондовий ринок. – К. : КНЕУ, 2013. – 537 с

Додаткові:

1. Умови задач, зміст прикладів та опис ситуацій для практичних занять.
2. Тести для контролю знань студентів.
3. Навчально-методичний кабінет кафедри цифрових технологій фінансових операцій ОНТУ, ауд. А-303.
4. Бібліотека ОНТУ.
5. Одеська національна наукова бібліотека.
6. Сайти мережі Internet:
  - 1) [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
  - 2) <http:// www.dtkk.com.ua>.
  - 3) <http:// www.liga.com.ua>.
  - 4) <http://www.glavbukh.ua>
  - 5) <http://www.vobu.com.ua>
  - 6) <http://buhgalter911.com/>
  - 7) <https://diia.gov.ua/>
  - 8) <https://usr.minjust.gov.ua/>